

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ: 8-11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021

«Με την πένα των Άλλων: όψεις της επαναστατημένης Ελλάδας κατά τον 19^ο αιώνα»

Η Ελλάδα σε όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα επαναστατεί και αντιπροσωπεύει για πολλούς ξένους την ενσάρκωση ανθρωπιστικών αξιών. Στην Ευρώπη κυριαρχούν τα ιδεώδη της ανεξαρτησίας, της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης των εθνοτήτων και της αλληλεγγύης. Γεγονότα που ξεκινούν με την καταστροφή του Σουλίου και τα συμβάντα της Επανάστασης του 1821 και φτάνουν ως την Κρητική Επανάσταση και τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 καθορίζουν την επαναστατημένη νεότερη Ελλάδα (1821–1900). Ο ελληνικός αγώνας εμπνέει και συγκινεί ξένους συγγραφείς και διανοούμενους, καλλιτέχνες, μουσικούς και δραματουργούς, δημιουργεί μόδα, ζωντανεύει σε αντικείμενα του καθημερινού βίου. Ο ευρωπαϊκός και διεθνής τύπος καταγράφει και αναλύει τα ιστορικά γεγονότα, βιογραφεί τους πρωταγωνιστές, διαμορφώνει την κοινή γνώμη. Πολλοί ξένοι συμπαρίστανται στις ελληνικές επιδιώξεις για συγκρότηση του κράτους-έθνους, άλλοι, ωστόσο, ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις.

Η Ελλάδα γίνεται ο τόπος που ενώνει τη φαντασία με την πολιτική. Αυτή η φαντασική χώρα των επαναστάσεων, με όλες τις αντιφάσεις της, ορίζει την πένα των Άλλων και την οπτική τους πάνω στα μεγάλα ζητήματα του 19^{ου} αιώνα, όπως η ελευθερία και η δουλεία, η επανάσταση και η αυτοκρατορία, η αποικιοκρατία και ο εθνικισμός. Η εδραίωση του ιδανικού της κλασικής αρχαιότητας, αλλά και τα κινήματα του Ρομαντισμού και Φιλελληνισμού, αποτυπώνουν διαφορετικές όψεις και συχνά συγκρούονται με το παρόν και την πραγματικότητα του τόπου ή συνδέονται με τις συζητήσεις για το έθνος-κράτος και τα δικαιώματα των γυναικών, των υποτελών και των υπόδουλων λαών.

Το συνέδριο φιλοδοξεί να διευρύνει τη γνώση που έχουμε για τις ποικίλες αναπαραστάσεις και θεωρήσεις της επαναστατημένης Ελλάδας τον 19^ο αιώνα και τον βαθμό που αυτές συνέβαλαν στη διαμόρφωση του εθνικού χαρακτήρα ή τη δημιουργία εθνικών στερεοτύπων.

Άξονες συνεδρίου

1. Λογοτεχνία: η απήχηση της Ελληνικής Επανάστασης και η συγκρότηση του Ελληνικού Κράτους στην παγκόσμια παραγωγή

Η επαναστατημένη Ελλάδα θεματοποιείται ευρέως στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα σε όλα τα είδη του λόγου (ποίηση, θέατρο, πεζογραφία), τόσο σε κείμενα σημαντικών ποιητών και συγγραφέων όσο και σε λαϊκά αναγνώσματα της εποχής τα οποία είχαν, ωστόσο, μεγάλη αναγνωσιμότητα, γεγονός που αποδεικνύει την απήχηση της ελληνικής υπόθεσης στο ευρωπαϊκό και διεθνές αίσθημα. Στον άξονα αυτό εντάσσονται, εκτός από κείμενα μυθολογίας και κείμενα αυθεντικής μαρτυρίας, τα απομνημονεύματα και η αλληλογραφία των Φιλελλήνων που συμμετείχαν στους αγώνες ανεξαρτησίας της Ελλάδας αλλά και η ταξιδιωτική λογοτεχνία του 19^{ου} αιώνα. Εκτός από την ανάδειξη της λογοτεχνικής αποτύπωσης της επαναστατημένης Ελλάδας στις επιμέρους εθνικές λογοτεχνίες, ευπρόσδεκτες είναι και συγκριτικές θεωρήσεις.

2. Επιστημονικός λόγος - δοκίμιο

Η ελληνική υπόθεση καθίσταται αρκετά νωρίς και υπόθεση ακαδημαϊκή. Εκτός από το αυτονόητο ενδιαφέρον των ιστορικών, ερευνητές πολλών ειδικοτήτων, ιδιαίτερα φιλόλογοι και λαογράφοι, μελετούν τον νεότερο πολιτισμό των Ελλήνων. Το δημοτικό τραγούδι, τα ήθη και έθιμα, οι φορεσιές και η γλώσσα καθίστανται αντικείμενο μελετών που συχνά στοχεύουν στη στήριξη της επαναστατημένης Ελλάδας και στην τόνωση της εθνικής ταυτότητας. Η ενότητα αυτή επιδιώκει να αναδείξει τον ακαδημαϊκό φιλελληνισμό, και τον αντίλογό του, εστιάζοντας στις ιδεολογικές του συνιστώσες.

3. Η επαναστατημένη Ελλάδα στον διεθνή τύπο: θέσεις και αντιθέσεις

Η παρουσία της Ελλάδας στον ευρωπαϊκό και διεθνή τύπο υπήρξε συστηματική, με πολιτικά άρθρα υπέρ ή κατά του ελληνικού αγώνα, με ενημέρωση για τα τεκταινόμενα στην Ελλάδα και σύνδεση με τα ευρωπαϊκά πράγματα. Η συγκέντρωση και η εξέταση του σχετικού υλικού αποτελεί καίριο ερευνητικό ζητούμενο, η μελέτη του οποίου μπορεί να φωτίσει σημαντικά τη θεώρηση της επαναστατημένης Ελλάδας στα διεθνή πολιτικά συμφραζόμενα.

4. Η επαναστατημένη Ελλάδα στη μουσική, στις εικαστικές και τις παραστατικές τέχνες

Αναμφισβήτητα οι αγώνες των Ελλήνων αποτέλεσαν πηγή έμπνευσης και για τις άλλες τέχνες πέρα από τη λογοτεχνία. Η διερεύνηση μουσικών και εικαστικών έργων εμπνευσμένων από μάχες των Ελλήνων ή από τη δράση ηρώων και ηρωίδων της επανάστασης, αλλά και η αποτύπωση της Ελλάδας ως νεοσύστατου κράτους (με αναφορές στην κρατική ιδεολογία που διαμορφώθηκε και ως συνέχεια της Αρχαιότητας) στην καλλιτεχνική δημιουργία του 19^{ου} αιώνα αποτελούν το κέντρο βάρους αυτής της ενότητας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάδειξη διακαλλιτεχνικών παραμέτρων, ο συγκριτολογικός διάλογος, δηλαδή, μεταξύ των τεχνών, καθώς και η ανάδειξη των αναλογιών μεταξύ λογοτεχνίας και παραστατικών ή εικαστικών τεχνών.

5. Η επαναστατημένη Ελλάδα στον υλικό πολιτισμό

Το ενδιαφέρον για την Ελλάδα αποτυπώνεται και σε εκφάνσεις του υλικού και καθημερινού πολιτισμού. Η παραγωγή χρηστικών αντικειμένων με φιλελληνική διακόσμηση (ρολόγια, διακοσμητικά, πορσελάνες, κασετίνες, βεντάλιες, μέταλλα κ.ά.), όπως και το ενδιαφέρον για την ελληνική ενδυμασία που δημιουργεί τάσεις στην ευρωπαϊκή μόδα, μελετώνται ως μέσα έκφρασης του φιλελληνικού κινήματος.

6. Ήρωες - ηρώιδες: έμφυλες ταυτότητες - γυναικεία γραφή

Ο άξονας αυτός επιχειρεί να προβάλλει τις γυναίκες δημιουργούς και τους τρόπους γυναικείας γραφής πάνω στο θέμα της επαναστατημένης Ελλάδας, αλλά και να συνδέσει την παρουσίαση των ηρώων και των ηρώιδων των ελληνικών αγώνων στη λογοτεχνία και τις άλλες τέχνες με σύγχρονες θεωρίες για τις έμφυλες ταυτότητες.

7. Συγκρότηση νέων λογοτεχνικών μύθων με θέμα την επαναστατημένη Ελλάδα

Μορφές της Ελληνικής Επανάστασης (π.χ. Μάρκος Μπότσαρης, Κωνσταντίνος Κανάρης, Σουλιώτισσα κ.ά.) και τόποι ηρωικοί (Μεσολόγγι, Χίος κ.ά.) μυθοποιούνται στη φιλελληνική λογοτεχνία. Με αφετηρία επαναστατικά ιστορικά γεγονότα και κάποιες φορές σε σύνδεση με την Αρχαία Ελλάδα, παρουσιάζονται αφαιρετικά και υπερχρονικά ως φορείς μυθικών ιδιοτήτων. Η δημιουργία νέων φιλελληνικών μύθων συνοδεύεται από την αποφατική τυποποίηση του εχθρού και τη συγκρότηση μιας αρνητικής μυθολογίας *του εναντίου*.

8. Συγκρότηση εθνικών ταυτοτήτων

Ο άξονας αυτός στοχεύει στη διερεύνηση της συγκρότησης ελληνικής εθνικής ταυτότητας στο ιστορικό πλαίσιο του 19^{ου} αιώνα και στους τρόπους παρουσιάσής της στη λογοτεχνία, τον επιστημονικό λόγο και τον τύπο. Συχνά ο σχετικός φιλελληνικός λόγος εμπεριέχει προβολές ιδίων αιτημάτων στην ελληνική υπόθεση τα οποία συνιστούν αντικείμενο μελέτης.

Υποβολή προτάσεων: 28. 02. 2021. Τίτλος πρότασης, κείμενο (abstract) μέχρι 300 λέξεις και σύντομο βιογραφικό στη διεύθυνση: 200etielladaFLSekpa@phil.uoa.gr

Διάρκεια εισηγήσεων: 20 λεπτά.

Αποδοχή προτάσεων: 31. 03. 2021.

Διεύθυνση επικοινωνίας: 200etielladaFLSekpa@phil.uoa.gr

Ιστοσελίδα συνεδρίου: <https://conferences.uoa.gr/e/ellada200flsekpa>

Κανόνες δημοσίευσης: θα αποσταλούν με την αποδοχή των προτάσεων.

Συνδρομή: 60 ευρώ για εισηγητές/εισηγήτριες & 10 ευρώ για φοιτητές/φοιτήτριες (θα δοθούν βεβαιώσεις παρακολούθησης & πλήρης φάκελος του Συνεδρίου).

Γλώσσα συνεδρίου: Ελληνική.

Γλώσσες εισηγήσεων: Ελληνική, Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Ισπανική, Ρωσική.

Το συνέδριο θα διεξαχθεί **8-11 Δεκεμβρίου 2021** στο κεντρικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος: Αχιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης.

Αντιπρόεδρος: Ιωάννης Δημ. Τσόλκας.

Μέλη: Ευτέρπη Μήτση, Δέσποινα Προβατά, Αναστασία Αντωνοπούλου, Ρουμπίνη Δημοπούλου, Σπυρίδων Μαυρίδης, Όλγα Αλεξανδροπούλου, Ευανθία Στιβανάκη, Νικόλαος Μαλιάρας.

Πίνακας ζωγραφικής: Leonardo Gavagnin (Venezia 1809–1887), *Episodio delle lotte per l'indipendenza della Grecia dall'Impero Ottomano*.